

oldotta meg az emberi élet legkézenfekvőbb, ugyanakkor legáltalánosabb kérdéseit. Ezt sem én állítom — bár érzem én is —, hanem a nagybolgár esztéta, Todor Pavlov, aki három tanulmányával vezeti be Zogovics Majakovszki-fordításait.

Még csak annyit, hogy a »Martin« a Martin-féle vasolvasztó kohó; a Bajkál Ázsidiában a Burját—Mongol Autonóm Szocialista Szovjetköztársaságban van és a tajga az ottani tülevelü őserdő.

Remélem, hogy rövidesen megismerhetjük az igazi Majakovszkit is, — addig is elnézést kérek, hogy a nagy költőt ilyen halvány másolatban merem — jobb hiányában — bemutatni.

g. l.

K Ö Z G A Z D A S Á G I S Z E M L E

A SZTACHANOV-MOZGALOM GYÖKEREI

Irta : Sztalin V. J.

A Sztachánov-mozgalom bölcsőjénél, annak forrásainál vagyunk. He-lyénvaló lenne leszögezni a Sztachánov-mozgalom néhány jellemző vonását.

Szembeötlő mindenekelőtt az a tény, hogy ez a mozgalom valahogyan önjerejéből kezdődött, csaknem spontánul, alulról, anélkül, hogy üzemünk vezetőségei bármilyen néven nevezendő nyomást is alkalmaztak volna. Sőt: ez a mozgalom bizonyos mértékben üzemünk vezetőségeinek akarata ellenére született meg és kezdett kibontakozni, sőt harcban ezekkel a vezetőségekkel. Molotov elvtárs már elbeszélte, milyen kinokat kellett kiállnia Muszinszkij elvtársnak, az archangelszki fűrésztelepi munkásnak, mikor a gazdasági szervezet és az ellenőrök előtt eltitkolva, új, magasabb technikai normákat dolgozott ki. Magának Sztachánovnak a sorsa se volt jobb, mert ahhoz, hogy ügyét előre vihesse, védekeznie kellett nemcsak a vezetőség egyes hivatalnokai, hanem egyes munkások ellen is, akik kinevették és »ujításai« miatt hajszát rendeztek ellene. Ami Buszigint illeti, ismeretes, hogy »ujításaiért« kis hijja, hogy el nem vesztette munkáját a gyárban és csak műhelyvezetője, Szokolinszkij elvtárs közbelépésére maradhatott meg munkahelyén.

Látnivaló, hogy üzemünk vezetőségei, amennyiben beavatkoztak, nem a Sztachánov-mozgalom elősegítésére, hanem hátráltatására tették. A Sztachánov-mozgalom tehát mint alulról jövő mozgalom született meg és bontakozott ki. És éppen mert önjerejéből született meg, éppen mert alulról indul, éppen azért a Sztachánov-mozgalom korunk rendkívül életrevaló és feltartóztathatatlan mozgalma.

Helyénvaló továbbá kitérni a Sztachánov-mozgalomnak még egy jellemző vonására. Ez a jellemző vonás abban áll, hogy a Sztachánov-mozgalom nem fokozatosan terjedt el az egész Szovjetunió területén, hanem hallatlan gyorsasággal, fergeteg módjára. Hogyan kezdődött a dolog? Sztachánov ötszörösére vagy hatszorosára, ha nem még többszörösére emelte föl a szénfejtés technikai normáját, Buszigin és Szmetyinyin ugyan ezt csinálták meg, egyik gépipar terén, másik a cipőipar terén. Az újságok közölték ezeket a tényeket. S egyszerre csak — a Sztachánov-mozgalom lángja elborította az egész országot, Miről van itt szó? Honnan a Sztachánov-mozgalom elterjedésének ez a gyorsasága? Sztachánov és Buszigin talán nagy szervezők, akiknek nagy összeköttetések vannak a Szovjetunió körzeteiben és kerületeiben s ők maguk szervezték meg a dolgot? Nem, persze hogy nem! Sztachánov és Buszigin talán arra tartanak igényt, hogy országunk nagy embereinek tekintésük őket, akik maguk hirdették szét a Sztachánov-mozgalom paraszát az egész országban? Ez sem igaz. Láttuk itt Sztachánovot és Buszigin, Felszólaltak értekezletünkön, Egyszerű és szerény emberek, semmi igényük arra, hogy mint országosmértetű nagyságokat borostyánnal koszoruzzák meg őket, Sőt, én úgy látom, hogy kissé zavarba is hozta őket a mozgalom várakozásuk ellenére kibontakozott nagy lendülete. És ha a Sztachánov és Buszigin eldobta gyufaszálak mégis elégségesek voltak arra, hogy ezt a mozgalmat lángra lobbantsák — akkor ez azt jelenti, hogy a Sztachánov-mozgalom teljes mértékben megérett dolog. Csak az olyan teljesen érett mozgalom, amelynek már csak egy lökés kellett arra, hogy kipattanjon — csak egy ilyen mozgalom terjedhetett el ilyen gyorsan, és nőhetett meg, mint a lavina.

Mivel magyarázható meg az, hogy a Sztachánov-mozgalom teljesen megérett dolognak bizonyult? Mi az oka annak, hogy olyan gyorsan elterjedt? Mik a Sztachánov-mozgalom gyökerei?

Legalábbis négy ilyen ok van.

1. A Sztachánov-mozgalom alapjául mindenekelőtt a munkások anyagi helyzetének gyökeres megjavulása szolgált. Az élet, elvtársak, megjavult. Az élet vidámabb lett. Már pedig ha az ember vidáman él, akkor jól is dolgozik. Innen a kitermelés magas normái. Innen a munka hősei és hősnői. A Sztachánov-mozgalom gyökere mindenekelőtt ebben van. Ha más volna nálunk, ha léteznék nálunk a munkanélküliség, a munkásosztálynak ez a korbácsa, ha rossz, csunya, szomorú lenne nálunk az élet, akkor nálunk semminő Sztachánov-mozgalom nem volna. (Taps.) A mi proletárforradalmunk az egyetlen olyan forradalom a világon, amely nemcsak politikai eredményeket tud felmutatni a nép számára, hanem anyagi eredményeket is. A múlt összes munkásforradalmaj között csak egy olyat ismerünk, mely úgy-ahogy kivívta a hatalmat. Ez a Párizsi Kommun volt, amely azonban nem élt sokáig. Megpróbálta ugyan széttörni a kapitalizmus bilincseit, de nem volt elég ideje rá s még kevesebb ideje volt arra, hogy a népnek a forradalom anyagi eredményeit megmutathatta volna. A

mi forradalmunk az egyetlen, amely nemcsak összetörte a kapitalizmus bilincseit és szabadságot adott a népnek, hanem meg tudta teremteni a nép számára a jómódu élet anyagi feltételeit is. Ebben van a mi forradalmunk ereje és legyőzhetetlensége. Persze, hogy jó elkergetni a cári zsandárokat, elfoglalni a hatalmat és szabadságot kapni. Nagyon jó. De, sajnos, a szabadság egymagában még távolról sem elegendő. Ha kevés a kenyér, kevés a vaj és a zsír, kevés a ruhakelme, rosszak a lakások, magával a szabadsággal nem sokra lehet menni. Magával a szabadsággal, elvtársak, jóllakni vajmi bajos. (Helyeslő felkiáltások, taps.) Ahhoz, hogy jól és vidáman lehessen élni, az kell, hogy a politikai szabadság áldásait anyagi jólét tetőzze be. Forradalmunk jellemző sajátása abban áll, hogy nemcsak szabadságot adott a népnek, hanem anyagi javakat is, a jómódu és kultúrszinvonalon álló élet lehetőségét is. Ez az oka annak, hogy vidám lett nálunk az élet és ez az a talaj, melyen a Sztachanov-mozgalom kinőtt.

2. A Sztachanov-mozgalom másik forrása az, hogy nálunk nincsen kizsákmányolás. Nálunk az emberek nem a kizsákmányolók javára dolgoznak, nem semmittevők gazdagítására, hanem sajátmaguk, saját osztályuk saját saját szovjettársadalmuk javára, ahol a hatalom a munkásosztály legjobbjainak kezében van. Innen van az, hogy nálunk a munkának társadalmi jelentősége van, hogy a munka nálunk becsület és dicsőség dolga. A kapitalista rendszerben a munkának személyes, magánjellege van. Ha többet termeltél, többet kapsz és élj magadnak, ahogy tudsz. Senki se tud rólad és nem is akar tudni. A kapitalisták számára dolgozol, azokat gazdagítod? Hát lehet ez másképp? Azért fogadtak fel, hogy gazdagítsd a kizsákmányolókat. Ha nem tetszik — credj a munkanélküliek sorába és tengődj, ahogy tudsz, találunk másokat, akikkel lehet beszélni. Innen van az, hogy a kapitalista rendszerben az emberek munkáját nem sokra becsülik. Érthető, hogy ilyen viszonyok között a Sztachanov-mozgalomnak helye nem lehet. Egész más a helyzet a szovjetrendszer viszonyai között. Itt a dolgozó embert megbecsülik. Itt a dolgozó nem kizsákmányolók javára dolgozik, hanem sajátmaga, saját osztálya javára, a társadalom javára. Itt a dolgozó ember nem érezheti magát elhagyottnak és egyedülállónak. Ellenkezőleg, nálunk a dolgozó ember magát országa szabad polgárának, társadalmi tényezőnek érzi. És ha jól dolgozik, ha megadja a társadalomnak azt, amit adhat — a munka hőségének számít, dicsőség övezi. Érthető, hogy a Sztachanov-mozgalom csakis ilyen viszonyok között születhetett meg.

3. A Sztachanov-mozgalom harmadik forrásául a nálunk meglévő új technikát kell tekintenünk. A Sztachanov-mozgalom szervesen összefügg az új technikával. Az új technika nélkül, új gyárak nélkül, új felszerelés nélkül a Sztachanov-mozgalom nem születhetett volna meg nálunk. Új technika nélkül a technikai normákat fel lehet emelni kétszeresükre, háromszorosukra, de nem többre. Ha a sztachanovisták a technikai normákat ötszörösükre meg hatszorosukra emelték, ez azt jelenti, hogy teljesen és egészen az új technikára támaszkodnak. Ebből tehát az következik,

hogy országunk iparosítása, üzemeink és gyáraink rekonstrukciója, az új felszerelés volt a Sztachánov-mozgalom egyik szülő-oka.

4. De az új technikával egymagával még nem jutunk messze. Lehet elsőrangú technikánk, lehetnek elsőrangú üzemeink és gyáraink, de ha nincsenek embereink, akik ezt a technikát meg tudják nyergelni, a technika megmarad pusztá technikának. Ahhoz, hogy az új technika elérhesse a maga eredményeit, szükség van még emberekre is, munkás- és munkásnő-káderekre, akik a technika élére tudnak állni és előre tudják vinni. A Sztachánov-mozgalom megszületése és növekedése azt jelenti, hogy ezek a káderek nálunk a munkások és munkásnők között már megszülettek. Két évvel ezelőtt a párt azt mondta, hogy az új gyárak felépítésével és üzemeink rekonstruálásával még csak félmunkát végeztünk. A párt akkor kijelentette, hogy a lelkesedésnek, mellyel az új gyárakat építjük, párosulnia kell a technika elsajátítása iránti lelkesedéssel, hogy csakis ezen az úton lehet a kitűzött feladatot eredményesen végigvinni. Szemmellátható, hogy ez alatt a két év alatt végbement az új technika elsajátítása és az új káderek születése. Ma világos, hogy ezek a kádereink már megvannak. Érthető, hogy ilyen káderek nélkül, ezek nélkül az új emberek nélkül, semilyen Sztachánov-mozgalom nálunk nem lenne. Ily módon azt az erőt, mely a Sztachánov-mozgalmat kialakította és előrevitte, a munkások és munkásnők soraiból kikerült új emberek szolgáltatták, akik elsajátították az új technikát.

Ezek azok a körülmények, amelyek megszülték és előrevitték a Sztachánov-mozgalmat.

Nevetséges volna feltételezni, hogy csupán hivatali rendszabályokkal meg lehet változtatni a gazdaságtan törvényeit, amelyek nálunk, a mi rendszerünkben érvényben vannak. Csak szavakkal és hírveréssel nem lehet kilátást nyújtani a tömegeknek. Az összes rendszabályok, melyeket ma alkalmazunk, magukon kell, hogy viseljék azt a demokratikus népi jelleget, amely az új Jugoszláviát, mint a munkások, parasztok, a dolgozó értelmiség, a középrétegek, egyszóval az alapvető néptömegek államát jellemzi.

(Kardelj)